

PROPUNERI DE POLITICI

Regulamentul cu privire la aprobarea listei entităților contractante și a cerințelor de transparență obligatorii minime la realizarea achizițiilor

Elaborat de Viorel Pîrvan și Diana Enachi

Acest document a fost elaborat în cadrul proiectului „Cutting edge improvements in the public procurement system in Moldova through inclusiveness, creativity and low abiding practices”/ „Îmbunătățiri inovative în sistemul de achiziții publice din Republica Moldova prin incluziune, creativitate și practici de respectare a legislației”. Această publicație a fost finanțată de UE și cofinanțată de UK aid cu suportul Guvernului Marii Britanii. Responsabilitatea pentru conținutul acestei publicații aparține autorilor și nu reflectă neapărat poziția UE și a Guvernului Britanic.

Acest proiect este finanțat de către Uniunea Europeană.
Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova
Str. Kogălniceanu, 12 MD 2001 Chișinău, Republica Moldova
Tel: (+37322) 210932 Fax: (+37322) 245714

Comisia Europeană este organul executiv al UE.

„Uniunea Europeană este constituită din 28 state membre care au decis să-și unească treptat know-how-ul, resursele și destinele. Împreună, pe parcursul unei perioade de extindere de 50 de ani, ele au creat o zonă de stabilitate, democrație și dezvoltare durabilă, asigurând diversitatea culturală, toleranța și libertățile individuale. Uniunea Europeană este decisă de a împărtăși realizările și valorile sale cu țările și popoarele de dincolo de frontierele sale.”

British Embassy
Chisinau

Proiectul este implementat
de Institutul pentru
Dezvoltare și Inițiative
Sociale (IDIS) „Viitorul”

Date de contact:
MD 2005 Chișinău
Str. Iacob Hâncu 10/1
Tel: (+37322) 210932
Fax: (+37322) 245714

Proiectul este
cofinanțat de
UK aid
cu suportul
Guvernului
Marii Britanii

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” este succesorul de drept al Fundației Viitorul, și păstrează în linii mari tradițiile, obiectivele și principiile de acțiune ale fundației, printre care se numără: formarea de instituții democratice și dezvoltarea unui spirit de responsabilitate efectivă printre oamenii politici, funcționari publici și cetățenii țării noastre, consolidarea societății civile și spiritului critic, promovarea libertăților și valorilor unei societăți deschise, modernizate și proeuropene. IDIS „Viitorul” reprezintă o instituție de cercetare, instruire și inițiativă publică, care activează pe o serie de domenii legate de: analiză economică, guvernare, cercetare politică, planificare strategică și management al cunoștințelor în Republica Moldova.

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorului acestei publicații trebuie să conțină referință la IDIS „Viitorul”.

Pentru mai multe informații asupra acestei publicații ori asupra abonamentului de recepționare a publicațiilor editate de către IDIS, vă rugăm să contactați IDIS „Viitorul”.

Adresa de contact:

Chișinău, Iacob Hâncu 10/1, 2004, Republica Moldova

Telefon: (373-22) 21 09 32

Fax: (373-22) 24 57 14

www.viitorul.org

Propuneri de politici

Regulamentul cu privire la aprobarea listei entităților contractante și a cerințelor de transparență obligatorii minime la realizarea achizițiilor

În anul 2015, Republica Moldova a aderat la Acordul privind achizițiile publice, întocmit la Marrakech la 15 aprilie 1994, și la Acordul privind achizițiile publice modificat prin Protocolul de modificare a acestuia, întocmit la Geneva la 30 martie 2012, se va efectua în condițiile Deciziei Comitetului privind achizițiile publice al Organizației Mondiale a Comerțului nr. GPA/131 din 16 septembrie 2015, inclusiv ale anexelor A și B la decizia menționată, și ale Deciziei adiționale GPA/131/Add. I din 17 februarie 2016¹. În acest context, țara noastră și-a asumat mai multe angajamente în cadrul organizațiilor internaționale, recunoscând:

- **integritatea și predictibilitatea sistemelor de achiziții publice** sunt parte integrantă a **gestionării eficiente și eficace a resurselor publice**, performanței economiilor părților și funcționării sistemului comercial multilateral;
- necesitatea unui **cadru multilateral eficace pentru achizițiile publice**, cu scopul de a asigura **liberalizarea și extinderea** acestora și îmbunătăți cadrul de desfășurare a **comerțului internațional**;

- importanța **măsurilor transparente privind achizițiile publice**, de realizare a achizițiilor publice într-un **mod transparent și imparțial**, de **evitare a conflictelor de interese** și a **practicilor de corupție** conform instrumentelor internaționale, cum ar fi Convenția Organizațiilor Unite împotriva corupției;
- importanța **utilizării mijloacelor electronice** pentru achizițiile care cad sub incidența Acordului sus-menționat;
- necesitatea de a lua în considerare **nevoile de dezvoltare, financiare și comerciale** ale țărilor în curs de dezvoltare;
- măsurile privind achizițiile publice nu ar trebui să fie pregătite, adoptate sau aplicate astfel încât **să ofere protecție furnizorilor domestici de bunuri sau servicii**, sau să discrimineze între furnizorii străini de bunuri sau servicii;

Prin urmare, mai jos propunem lista entităților contractante care vor avea obligația de a urma regulile de desfășurare a achizițiilor publice conform angajamentelor asumate, precum și criteriilor de transparență obligatorii în procesul de achiziție.

¹ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=365458>

Entități contractante ce urmează a fi subiecți ai Regulamentului

I. Entități guvernamentale centrale:

1. Președinția Republicii Moldova;
2. Aparatul Parlamentului Republicii Moldova;
3. Aparatul Guvernului Republicii Moldova;
4. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova;
5. Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova;
6. Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului;
7. Ministerul Apărării al Republicii Moldova;
8. Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova;
9. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării;
10. Ministerul Justiției al Republicii Moldova;
11. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova;
12. Ministerul Economiei și Infrastructurii;
13. Cancelaria de Stat;
14. Banca Națională a Moldovei;
15. Curtea de Conturi;
16. Curtea Supremă de Justiție;
17. Curtea Constituțională;
18. Procuratura Generală;
19. Comisia Națională a Pieței Financiare;
20. Consiliul Concurenței;
21. Agenția Proprietății Publice;
22. Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea pieței;
23. Agenția de Eficiență Energetică;
24. Agenția de Guvernare Electronică;
25. Agenția Servicii Publice;
26. Unitatea de Implementare a proiectelor
27. Agenția Națională Antidoping;
28. Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică;
29. Agenția Achiziții Publice;
30. Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor;
31. Serviciul Fiscal de Stat;
32. Serviciul Vamal;
33. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației a Republicii Moldova;
34. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;
35. Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală;
36. Agenția de Investiții;
37. Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale;
38. Agenția pentru Supraveghere Tehnică;
39. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură;

40. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;	52. Biroul Național de Statistică;
41. Inspectoratul Ecologic de Stat;	53. Poliția de Frontieră;
42. Serviciul Hidrometeorologic de Stat;	54. Agenția Rezerve Materiale;
43. Agenția de Geologie și Resurse Minerale;	55. Centrul Național Anticorupție;
44. Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice;	56. Autoritatea Națională pentru Integritate;
45. Agenția Mediului și Resurselor Naturale;	57. Serviciul de Informații și Securitate;
46. Compania Națională de Asigurări în Medicină;	58. Agenția Turismului;
47. Casa Națională de Asigurări Sociale;	59. Autoritatea Aeronautică Civilă a Republicii Moldova;
48. Serviciul de Protecție și Pază de Stat;	60. Instanțele Judecătorești;
49. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă;	61. Curțile de Apel;
50. Inspectoratul de Stat al Muncii;	62. Birourile Procuraturii;
51. Agenția Relații Interetnice;	63. Instanțele militare;
	64. Penitenciarele;
	65. Inspectoratele de Poliție.

II. Entități publice locale

Autoritățile locale, așa precum sunt definite în Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006. De asemenea, autoritățile publice locale, așa cum sunt definite în legea sus menționată, includ organele și organizațiile subordonate lor, care se află sub supravegherea și controlul acestor autorități.

1. Municipiul Chișinău;	9. Criuleni;	21. Ocița;
2. Municipiul Bălți;	10. Dondușeni;	22. Orhei;
Autoritățile locale de nivelul al doilea (consilii raionale):	11. Drochia;	23. Rezina;
1. Anenii Noi;	12. Dubăsari;	24. Rîșcani;
2. Basarabeasca;	13. Edineț;	25. Sîngerei;
3. Briceni;	14. Fălești;	26. Soroca;
4. Cahul;	15. Florești;	27. Strășeni;
5. Cantemir;	16. Glodeni;	28. Șoldănești;
6. Călărași;	17. Hâncești;	29. Ștefan Vodă;
7. Căușeni;	18. Ialoveni;	30. Taraclia;
8. Cimișlia;	19. Leova;	31. Telenești;
	20. Nisporeni;	32. Ungheni.

III. Autoritățile publice ale Unității teritoriale autonome Găgăuzia, în conformitate cu prevederile din Legea Republicii Moldova cu privire la statutul special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri) nr. 344-XIII din 23 decembrie 1994.

IV. Toate entitățile juridice (autorități, instituții și fundații) de drept public și care nu au un caracter industrial sau comercial, a căror achiziții sunt acoperite de Legea privind achizițiile publice nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007:

1. Academia de Științe;	11. Instituții de învățământ de stat;
2. Biblioteca Națională;	12. Universități de stat;
3. Academia de Administrare Publică;	13. Muze;
4. Centrul de Telecomunicații Speciale;	14. Biblioteci de stat;
5. Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova;	15. Teatre, opere, filarmonici, case și centre de cultură de stat;
6. Comitetul Național Olimpic și Sportiv din Republica Moldova;	16. Reviste de stat;
7. Monitorul Oficial;	17. Edituri de stat;
8. Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania TeleRadio-Moldova;	18. Școli de stat, inspectorate de cultură și culte;
9. Poșta Moldovei;	19. Federații și cluburi sportive;
10. Centre și instituții de cercetare;	20. Spitale, sanatorii, clinici, unități medicale, institute medico-legale, stații de ambulanță;

De asemenea, toate persoanele juridice, care au fost calificate de către Guvernul Republicii Moldova, în sensul prevederilor articolului 13 alineatul (4) din Legea privind achizițiile publice nr. 131 din 03 iulie 2015, ca autorități contractante și care au drept una din activitățile acestora, oricare din sectoarele menționate în continuare:

1. Producerea, transportul și distribuția apei potabile:

- 1.1. Toate entitățile publice care produc, transportă și distribuie apă potabilă rețelei fixe destinate furnizării de servicii publicului.

2. Producția, transportul și distribuția de energie electrică și / sau agent termic (încălzire și apă caldă):

- 2.1. Termoelectrica S.A.
- 2.2. Toate celelalte entități publice care produc și distribuie agent termic (încălzire și apă caldă) la rețeaua fixă destinată furnizării de servicii publicului.

3. Porturi sau alte facilități terminale:

- 3.1. Portul Giurgiulești.

4. Facilități aeroportuare:

- 4.1 Aeroportul Chișinău;
- 4.2 Aeroportul Bălți;
- 4.3. Aeroportul Cahul;
- 4.4. Aeroportul Mărculești.

5. Transport urban:

- 5.1. Entitățile publice care furnizează servicii de transport de călători

6. Transport feroviar.

Recomandăm includerea unor norme clare în regulament care să prevadă faptul că din lista entităților contractante fac parte întreprinderile de stat, întreprinderile municipale, persoanele juridice (SRL, SA) unde statul și unitățile administrativ teritoriale dețin acțiuni/părți sociale. Actualmente, prevederile cuprinse în art.13 din legea nr.131/2015 privind achizițiile publice sunt interpretate eronat de subiecții sus-menționați în sensul că aceștia nu sunt entități contractante. În consecință, întreprinderile sus-nominalizate nu desfășoară proceduri de achiziții publice conform legislației privind achizițiile publice cu respectarea următoarelor principii:

- a) utilizarea eficientă a banilor publici și minimizarea riscurilor autorităților contractante;
- b) transparența achizițiilor publice;
- c) asigurarea concurenței și combaterea practicilor anticoncurențiale în domeniul achizițiilor publice;
- d) protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile prin intermediul achizițiilor publice;
- e) menținerea ordinii publice, bunelor moravuri și siguranței publice, ocrotirea sănătății, protejarea vieții oamenilor, florei și faunei;
- f) liberalizarea și extinderea comerțului internațional;
- g) libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și de prestare a serviciilor;
- h) tratament egal, imparțialitate, nediscriminare în privința tuturor ofertanților și operatorilor economici;
- i) proporționalitate;
- j) recunoaștere reciprocă;
- k) asumarea răspunderii în cadrul procedurilor de achiziție publică.

De regulă, achizițiile efectuate de entitățile sus-menționate sunt desfășurate în baza regulamentelor interne cu privire la procedura de realizare a achizițiilor de bunuri, lucrări și servicii, aprobate de către organele de conducere (consiliul de administrație). Excepție sunt titularii de licență din sectoarele electroenergetic, termoeenergetic, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, care se conduc după Regulamentul aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr.24/2017 din 26.01.2017.

Cerințe de transparență obligatorii pentru entitățile menționate mai sus

1. Desfășurarea achizițiilor de către entitățile sus-menționate prin intermediul sistemului de achiziții electronice SIA RSAP (MTender) care asigură un nivel înalt de transparență pe întreg ciclul procesului de achiziție;

2. Publicarea informațiilor privind achizițiile planificate (planul de achiziție și anunțul de intenție), inclusiv:

- Date despre entitatea contractantă (denumirea, numărul de identificare de stat (IDNO), adresa, numărul de telefon, adresa de e-mail și de internet, precum și date de contact ale persoanei responsabile de procedura de achiziție);
- Scurtă descriere a obiectului achiziției;
- Valoarea estimată a achiziției;
- Informații privind împărțirea pe loturi, dacă este cazul;
- Dup caz, alte documente relevante.

3. Entitatea contractantă va publica un anunț de participare la fiecare achiziție desfășurată care va include următoarele informații:

- Date despre entitatea contractantă (denumirea, numărul de identificare de stat (IDNO), adresa, numărul de telefon, adresa de e-mail și de internet, precum și date de contact ale persoanei responsabile de procedura de achiziție);
- Adresa de internet de la care se va putea obține accesul liber, direct, total și gratuit la documentația de atribuire;
- Codurile CPV; în cazul în care contractul este împărțit în loturi, aceste informații trebuie furnizate pentru fiecare lot.
- Descrierea achiziției: natura și amploarea lucrărilor, natura și cantitatea sau valoarea bunurilor, natura și amploarea serviciilor. În cazul în care contractul este împărțit în loturi, aceste informații trebuie furnizate pentru fiecare lot.
- Valoarea estimată a contractului/contractelor, în cazul în care contractul este împărțit în loturi, aceste informații trebuie furnizate pentru fiecare lot.
- Calendarul pentru livrarea bunurilor, executarea lucrărilor sau prestarea serviciilor și, dacă este posibil, durata contractului.
- Listă și scurtă descriere a criteriilor de eligibilitate a operatorilor economici care pot determina eliminarea acestora (introducerea Documentului Unic de Achiziție European în calitate de document de eligibilitate) și a criteriilor de selecție, nivelul minim al cerințelor impuse;

- Tipul procedurii de achiziție și, dacă este cazul, motivarea utilizării unei proceduri accelerate;
- În cazul în care contractul este împărțit în loturi, se menționează dacă este posibilă depunerea de oferte pentru un singur lot, pentru mai multe loturi sau pentru toate loturile. Se indică orice posibile limitări privind numărul de loturi care pot fi atribuite aceluiași ofertant.
- Criteriile utilizate pentru atribuirea contractului/contractelor;
- Termenul pentru primirea ofertelor;
- Orice alte informații relevante.

4. Entitatea contractantă va publica informații privind atribuirea contractului de achiziție publică, inclusiv:

- Denumirea, numărul de identificare de stat (IDNO), adresa, numărul de telefon, numărul de fax, adresa de e-mail și de internet ale entității contractante).
- Tipul autorității contractante și obiectul principal de activitate.
- Codurile CPV.
- Descrierea achiziției: natura și amploarea lucrărilor, natura și cantitatea sau valoarea bunurilor, natura și amploarea serviciilor. În cazul în care contractul este împărțit în loturi, aceste informații trebuie furnizate pentru fiecare lot.
- Tipul procedurii de atribuire; în cazul unei proceduri de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare, justificarea alegerii acesteia.
- Data încheierii contractului;
- Numărul ofertelor primite, inclusiv din alte state;
- Pentru fiecare atribuire, numele, adresa, numărul de telefon, numărul de fax, adresa de e-mail și adresa de internet ale ofertantului (ofertanților) câștigător (câștigători), inclusiv:
 - a) mențiunea dacă ofertantul câștigător este o întreprindere din categoria întreprinderilor mici și mijlocii;
 - b) mențiunea dacă contractul a fost atribuit unei asociații de operatori economici (societate mixtă, consorțiu sau altele).
- Valoarea ofertei (ofertelor) câștigătoare sau valorile ofertei celei mai ridicate și a ofertei celei mai scăzute luate în considerare pentru atribuirea contractului sau a contractelor.
- Denumirea și adresa organismului de soluționare a contestațiilor și, după caz, de mediere. Informații exacte privind termenele pentru procedurile de contestare sau, după caz, denumirea, adresa, numărul de telefon, numărul de fax și adresa de e-mail ale biroului de la care se pot obține aceste informații.
- Data publicării anunțului de participare.
- Data transmiterii spre publicare a anunțului de atribuire.
- Contractul integral publicat;
- Orice alte informații relevante.

5. Paginile web oficiale ale autorităților publice la nivel central și local trebuie să reprezinte instrumente eficiente de acces deschis la datele privind procedurile și contractele de achizițiile publice. Reieșind din prevederile pct.15 subpct. 20¹⁾ din Hotărârea Guvernului nr.188 din 3 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, pe pagina-web oficială a autorității administrației publice vor fi publicate date privind achizițiile publice, care vor cuprinde planul anual de achiziții, anunțuri de intenție, rezultate și **alte informații de interes public relevante domeniului.**

Alte informații privind achizițiile publice care se recomandă să fie publice:

- a) contractele încheiate între ofertant și subcontractantul / subcontractanții nominalizat / nominalizați în ofertă sau declarați ulterior, pentru a cunoaște activitățile ce revin acestora și sumele aferente prestațiilor (conform art.75 alin.(12) și (13) din legea nr.131/2015).
- b) modificările la contractele de achiziții publice (conform art.76 din legea nr.131/2015).
- c) facturile fiscale aferente contractelor de achiziții publice (exemple de bune practici internaționale).
- d) rapoartele trimestriale /semestriale și anuale de monitorizare a executării contractelor de achiziție publică (potrivit pct.34 din Regulamentul cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.667 din 27 mai 2016, acestea vor fi plasate pe pagina web a autorității contractante, iar în lipsa acesteia pe pagina oficială a autorității centrale căreia i se subordonează sau a autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea).

În cele din urmă, reiterăm necesitatea ca întreprinderile de stat, întreprinderile municipale, persoanele juridice (SRL, SA) unde statul și unitățile administrativ teritoriale dețin acțiuni/părți sociale să utilizeze sistemul de achiziții publice electronice SIA RSAP (MTender). Totodată, se recomandă ca acestea să publice și pe paginile lor web (alternativ și pe paginile web ale fondatorilor) informațiile referitor la procedurile de achiziții publice publicate și realizate (vezi pct.2 din prezentul document).

În concluzie, ținem să subliniem faptul că recomandările din prezentul document vor contribui esențial la sporirea gradului de transparență, eficiență și eficacitate a achizițiilor entităților care utilizează resurse financiare sau patrimoniale publice. Implementarea achizițiilor electronice, în speță, utilizarea sistemului electronic de achiziții publice SIA RSAP (MTender), va aduce o serie de avantaje și beneficii entităților menționate, inclusiv:

- **Participară largă a operatorilor economici** la procedurile de achiziție lansate, ceea ce asigură o concurență sporită;
- **eficientizarea cheltuielilor și fortificarea bugetelor** prin obținerea economiilor urmare a transparentizării și concurenței sporite;
- **reducerea poverii administrative și eficientizarea resurselor administrative** (umane, financiare, etc.) prin desfășurarea întregului proces de achiziție în format electronic și excluderea treptată a achizițiilor pe hârtie care consumă timpul funcționarilor și resursele administrative și bugetare.

